

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет фармацевтичний
Кафедра фармакології та фармакотерапії

СПОРТИВНА МЕДИЦИНА

(назва освітньої компоненти)

**РОБОЧА ПРОГРАМА
освітньої компоненти**

підготовки	перший (бакалаврський) рівень (назва рівня вищої освіти)
галузі знань	22 Охорона здоров'я (шифр і назва галузі знань)
спеціальності	227 Фізична терапія, ерготерапія (код і найменування спеціальності)
освітньої програми	Фізична терапія (найменування освітньої програми)
спеціалізації	 (найменування освітньої програми)

2022 рік
рік створення

Робоча програма освітньої компоненти Спортивна медицина спеціальності 227
Фізична терапія, ерготерапія освітньої програми Фізична терапія (3,10д) для
здобувачів вищої освіти 3 курсу.

Розробники: ШТРИГОЛЬ Сергій, завідувач кафедри фармакології та
фармакотерапії, д.мед.н., професор
КІРЕЄВ Ігор, професор закладу вищої освіти кафедри фармакології та
фармакотерапії, д.мед.н., професор
РЯБОВА Оксана, доцент закладу вищої освіти кафедри фармакології та
фармакотерапії, к.мед.н., доцент
ЖАБОТИНСЬКА Наталія, доцент закладу вищої освіти кафедри
фармакології та фармакотерапії, к.мед.н., доцент

(вказати ПРІЗВИЩЕ, ім'я авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робоча програма розглянута та затверджена на засіданні кафедри фармакології та
фармакотерапії

Протокол від «23» серпня 2022 року № 1

Зав. кафедри

(підпис)

проф. Сергій ШТРИГОЛЬ
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Робоча програма схвалена на засіданні методичної профільної комісії з біомедичних
дисциплін

Протокол від «12» вересня 2022 року № 1

Голова профільної комісії

(підпис)

проф. Надія КОНОНЕНКО
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

1. Опис освітньої компоненти

Мова навчання: українська

Статус освітньої компоненти: вибіркова

Передумови вивчення освітньої компоненти: вивчення освітньої компоненти «Спортивна медицина» спирається на знання, здобуті здобувачами вищої освіти під час вивчення дисциплін «Нормальна фізіологія людини», «Долікарська медична допомога у невідкладних станах», «Нормальна анатомія людини», «Фізіологія рухової активності», «Біомеханіка рухової активності», «Біологічна хімія», «Патологічна анатомія», «Патологічна фізіологія», «Види оздоровчо-рухової активності (атлетична гімнастика, оздоровчий фітнес, спортивні ігри, легка атлетика, футбол)».

Предметом вивчення освітньої компоненти «Спортивна медицина» є закономірності функціонування систем організму та механізми їх адаптації під впливом занять фізичними вправами; теоретичні основи тестування фізичної працездатності спортсменів; травми та захворювання у спортсменів та методи їх профілактики.

Інформаційний обсяг освітньої компоненти. На вивчення освітньої компоненти відводиться 90 годин 3 кредити ECTS

2. Мета та завдання освітньої компоненти

Метою викладання освітньої компоненти «Спортивна терапія» є сформувані у студентів знання та вміння щодо методів вивчення і оцінки фізичного розвитку, функціональних можливостей, фізичної працездатності та їх змін під впливом раціональних і нераціональних занять фізичними вправами, методів профілактики виникнення захворювань і травм, засобів відновлення в спорті.

Основними **завданнями** освітньої компоненти «Спортивна медицина» є формування у студентів знань, умінь та навичок щодо характеристики функціонального стану серцево-судинної, дихальної, ендокринної, травної, сечовидільної систем у спортсменів; загально-біологічних основ адаптації організму спортсмена до фізичних навантажень; методик діагностики тренуваності і фізичної працездатності спортсмена за допомогою функціональних проб; загальної характеристики травм та захворювань у спортсменів.

3. Компетентності та заплановані результати навчання

Освітня компонента «Спортивна медицина» забезпечує набуття здобувачами освіти **компетентностей:**

- *інтегральна:*

Здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, пов'язані з фізичною терапією та ерготерапією, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням положень, теорій та методів медико-біологічних, соціальних, психолого-педагогічних наук.

- *загальні:*

ЗК 1. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 03. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 4. Здатність працювати в команді.

ЗК 5. Здатність мотивувати людей і рухатися до спільної мети.

ЗК 08. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК 10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 11. Здатність вчитися і оволодівати новими знаннями.

ЗК 12. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК 15. Здатність зберігати та примножувати моральні, наукові, культурні цінності та досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій,

використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя

- *спеціальні (фахові, предметні):*

ФК 01. Здатність пояснити пацієнтам, клієнтам, родинам, членам міждисциплінарної команди, іншим медичним працівникам потребу у заходах фізичної терапії, ерготерапії, принципи їх використання і зв'язок з охороною здоров'я.

ФК 02. Здатність аналізувати будову, нормальний та індивідуальний розвиток людського організму та його рухові функції.

ФК 03. Здатність трактувати патологічні процеси та порушення і застосовувати для їх корекції придатні засоби фізичної терапії.

ФК 04. Здатність враховувати медичні, психолого-педагогічні, соціальні аспекти у практиці фізичної терапії, ерготерапії.

ФК 05. Здатність провадити безпечну для пацієнта/клієнта та практикуючого фахівця практичну діяльність з фізичної терапії, ерготерапії у травматології та ортопедії, неврології та нейрохірургії, кардіології та пульмонології, а також інших областях медицини.

ФК 06. Здатність виконувати базові компоненти обстеження у фізичній терапії: спостереження, опитування, вимірювання та тестування, документувати їх результати.

ФК 07. Здатність допомогти пацієнту/клієнту зрозуміти власні потреби, обговорювати та пояснювати зміст і необхідність виконання програми фізичної терапії, ерготерапії.

ФК 09. Здатність забезпечувати відповідність заходів фізичної терапії та або ерготерапії функціональним можливостям та потребам пацієнта/клієнта.

ФК 10. Здатність проводити оперативний, поточний та етапний контроль стану пацієнта/клієнта відповідними засобами й методами та документувати отримані результати.

ФК 11. Здатність адаптовувати свою поточну практичну діяльність до змінних умов.

ФК 15. Здатність володіти аналізом та вести дискусію на медико-біомедичні та соціальні теми, пов'язані з аспектами фізичної терапії, ерготерапії.

ФК 16. Здатність впровадити професійну діяльність відповідно до потреб здоров'я, культурних цінностей та традицій Населення України

Інтегративні кінцеві *програми результати навчання* (ПРН), формуванню яких сприяє освітня компонента:

ПРН 01. Демонструвати готовність до зміцнення та збереження особистого та громадського здоров'я шляхом використання рухової активності людини та проведення роз'яснювальної роботи серед пацієнтів/клієнтів, членів їх родин, медичних фахівців, а також покращенню довкілля громади.

ПРН 03. Використовувати сучасну комп'ютерну техніку; знаходити інформацію з різних джерел; аналізувати вітчизняні та зарубіжні джерела інформації, необхідної для виконання професійних завдань та прийняття професійних рішень.

ПРН 04. Застосовувати у професійній діяльності знання біологічних, медичних, педагогічних та психосоціальних аспектів фізичної терапії.

ПРН 06. Застосовувати методи й інструменти визначення та вимірювання структурних змін та порушених функцій організму, активності та участі, трактувати отриману інформацію.

ПРН 11. Застосовувати сучасні науково-доказові дані у професійній діяльності.

ПРН 12. Обирати оптимальні форми, методи і прийоми, які б забезпечили шанобливе ставлення до пацієнта/клієнта, його безпеку/захист, комфорт та приватність.

ПРН 13. Безпечно та ефективно використовувати обладнання для проведення реабілітаційних заходів, контролю основних життєвих показників пацієнта, допоміжні технічні засоби реабілітації для пересування та самообслуговування

ПРН 17. Оцінювати себе критично, засвоювати нову фахову інформацію, поглиблювати знання за допомогою самоосвіти, оцінювати й представляти власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег.

ПРН 18. Застосовувати професійну діяльність відповідно до потреб здоров'я, культурних цінностей та традицій населення України.

У результаті вивчення освітньої компоненти здобувач освіти повинен *знати:*

- організацію системи лікарсько-педагогічних спостережень при заняттях фізичною культурою і спортом.

- вплив фізичних навантажень різного ступеня на органи та системи; морфофункціональні особливості організму спортсмена.
- методику дослідження і оцінки фізичного розвитку.
- методи дослідження і оцінки функціонального стану систем організму.
- методику дослідження і оцінки загальної і спеціальної фізичної працездатності.
- організацію медичного забезпечення спортивних заходів.
- причини і ознаки передпатологічних і патологічних станів, захворювань і травм, які виникають при заняттях спортом, засоби їх профілактики.
- правила надання невідкладної допомоги при спортивних травмах та гострих патологічних станах, які розвиваються при виконанні фізичних навантажень та при занятті спортом.

вміти:

- визначати і оцінювати рівень фізичного розвитку осіб, що займаються фізичною культурою і спортом.
- провести прості дослідження функціонального стану і функціональні проби, оцінити їх результати.
- тестувати загальну і спеціальну фізичну працездатність.
- проводити аналіз результатів лікарсько-педагогічних спостережень.
- організувати систему заходів профілактики захворювань і травм при виконанні фізичних навантажень.
- надати першу долікарську допомогу при спортивних травмах та гострих патологічних станах, які розвиваються при виконанні фізичних навантажень та при занятті спортом.

4. Структура освітньої компоненти

Назви змістових модулів і тем	Обсяг у годинах											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	сем.	пз	лаб.	с.р.		л	сем.	пз	лаб.	с.р.
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>	<i>11</i>	<i>12</i>	<i>13</i>
Модуль 1. Спортивна медицина												
<i>Змістовий модуль 1. Введення. Оцінка фізичного розвитку та функціонального стану систем організму спортсменів та осіб, які займаються фізичною культурою.</i>							-					
Тема 1. Сучасні уявлення про спортивну медицину. Поняття про лікарський контроль. Сучасні методи обстеження спортсменів	13	1		4		8						
Тема 2. Методи визначення показників фізичного розвитку спортсменів. Методи оцінки фізичного розвитку.	13	1		4		8						
Тема 3. Дослідження і оцінка функціонального стану серцево-судинної, дихальної, нервової системи. <i>Контроль змістового модуля № 1</i>	14	2		4		8						
Разом за змістовим модулем 1	40	4	-	12	-	24						

<i>Змістовий модуль 2. Основи спортивної патології. Захворювання і патологічні стани при нераціональних заняттях спортом та фізичною культурою</i>												
Тема 4. Передпатологічні стани та захворювання, які виникають при нераціональних заняттях фізкультурою та спортом.	13	1		4		8						
Тема 5. Спортивний травматизм	11	1		4		8						
Тема 6. Захворювання спортсменів	11	1				8						
Тема 7. Невідкладні стани в практиці спортивної медицини. <i>Контроль змістового модуля № 2</i>	13	1		4		8						
Разом за змістовим модулем 2	48	4	-	12	-	32						
Семестровий залік з модуля	2	-		2	-	-						
Усього годин	90	8		26		56						

5. Зміст програми освітньої компоненти

Змістовий модуль 1. «Введення. Оцінка фізичного розвитку та функціонального стану систем організму спортсменів та осіб, які займаються фізичною культурою»

Тема 1. Сучасні уявлення про спортивну медицину. Поняття про лікарський контроль. Сучасні методи обстеження спортсменів. Визначення поняття "спортивна медицина". Предмет і завдання спортивної медицини. Методи дослідження у спортивній медицині. Поняття про лікарський контроль. Сучасні методи обстеження спортсменів і фізкультурників. Поняття про суб'єктивне і об'єктивне дослідження. Особливості збирання анамнезу. Методи фізикального дослідження: пальпація, перкусія, аускультация. Допоміжні методи дослідження.

Тема 2. Методи визначення показників фізичного розвитку спортсменів. Методи оцінки фізичного розвитку. Методи визначення показників фізичного розвитку. Соматоскопія та антропометрія. Методи оцінки рівня фізичного розвитку. Метод індексів. Особливості фізичного розвитку спортсменів за видами спорту.

Тема 3. Дослідження і оцінка функціонального стану серцево-судинної, дихальної, нервової системи. Поняття і задачі функціональної діагностики. Види функціональних проб. Загальні вимоги до функціональних проб. Методика проведення функціональних проб. Дослідження функціонального стану серцево-судинної, дихальної, нервової системи за допомогою функціональних проб.

Контроль змістового модуля 1.

Змістовий модуль 2. «Основи спортивної патології. Захворювання і патологічні стани при нераціональних заняттях спортом та фізичною культурою»

Тема 4. Передпатологічні стани та захворювання, які виникають при нераціональних заняттях фізкультурою та спортом. Поняття втоми. Фізіологічні основи втоми. Причини і механізми формування дисадаптаційного синдрому у спортсменів. Гостре перенапруження. Хронічне

фізичне перенапруження. Причини, клінічні появи, профілактика. Засоби відновлення і підвищення працездатності у спортсменів.

Тема 5. Спортивний травматизм. Поняття про спортивний травматизм, його види. Спортивні травми, причини, наслідки. Засоби відновлення працездатності спортсмена, допуск до учбово-тренувальних занять і змагань. Пристрої, що страхують, та профілактика спортивного травматизму.

Тема 6. Захворювання спортсменів. Захворювання спортсменів, які зустрічаються найбільш часто. Їх стисла характеристика та основні причини. Захворювання серцево-судинної та дихальної системи. Методи попередження захворювань у спортсменів й шляхи зниження захворюваності. Вогнища хронічних захворювань спортсменів і їх вплив на спортивну працездатність.

Тема 7. Невідкладні стани в практиці спортивної медицини. Найпоширеніші невідкладні стани у спорті. Причини, клінічні ознаки, домедична допомога. Раптова смерть. Алгоритм проведення серцево-легеневої реанімації.

Контроль змістового модуля № 2.

Семестровий контроль модуля 1.

6. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Сучасні уявлення про спортивну медицину. Поняття про лікарський контроль. Сучасні методи обстеження спортсменів	1	
2	Тема 2. Методи визначення показників фізичного розвитку спортсменів. Методи оцінки фізичного розвитку.	1	
3	Тема 3. Дослідження і оцінка функціонального стану серцево-судинної, дихальної, нервової системи.	2	
4	Тема 4. Передпатологічні стани та захворювання, які виникають при нераціональних заняттях фізкультурою та спортом.	1	
5	Тема 5. Спортивний травматизм	1	
6	Тема 6. Захворювання спортсменів	1	
7	Тема 7. Невідкладні стани в практиці спортивної медицини.	1	
Усього годин		8	

7. Теми семінарських занять

(непередбачено робочим навчальним планом)

8. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Сучасні уявлення про спортивну медицину. Поняття про лікарський контроль. Сучасні методи обстеження спортсменів	4	
2	Тема 2. Методи визначення показників фізичного розвитку спортсменів. Методи оцінки фізичного розвитку.	4	
3	Тема 3. Дослідження і оцінка функціонального стану серцево-судинної, дихальної, нервової системи. <i>Контроль змістового модуля 1</i>	4	
4	Тема 4. Передпатологічні стани та захворювання, які виникають при нераціональних заняттях фізкультурою та спортом.	4	

5	Тема 5. Спортивний травматизм	4	
6	Тема 6. Захворювання спортсменів		
7	Тема 7. Невідкладні стани в практиці спортивної медицини. <i>Контроль змістового модуля 2</i>	4	
8	Семестровий залік з модуля	2	
Усього годин		26	

9. Теми лабораторних занять (непередбачено робочим навчальним планом)

10. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Сучасні уявлення про спортивну медицину. Поняття про лікарський контроль. Сучасні методи обстеження спортсменів	8	
2	Тема 2. Методи визначення показників фізичного розвитку спортсменів. Методи оцінки фізичного розвитку.	8	
3	Тема 3. Дослідження і оцінка функціонального стану серцево-судинної, дихальної, нервової системи. <i>Контроль змістового модуля 1</i>	8	
4	Тема 4. Передпатологічні стани та захворювання, які виникають при нераціональних заняттях фізкультурою та спортом.	8	
5	Тема 5. Спортивний травматизм	8	
6	Тема 6. Захворювання спортсменів	8	
7	Тема 7. Невідкладні стани в практиці спортивної медицини. <i>Контроль змістового модуля 2</i>	8	
Усього годин		56	

Завдання для самостійної роботи

1. Поняття «спортивний анамнез», значення даного дослідження в оцінці стану здоров'я спортсменів.
2. Методи оцінки фізичного розвитку.
3. Функціональні особливості серцево-судинної системи у спортсменів.
4. Гіпертрофія міокарду. Поняття про "спортивне серце".
5. Зміни функції дихальної системи при фізичних навантаженнях.
6. Методи дослідження нервової системи у спортсменів, неврологічний анамнез.
7. Вплив фізичної культури на організм людини.
8. Засоби відновлення і підвищення працездатності у спортсменів.
9. Захворювання периферичної нервової системи у спортсменів.
10. Травматизм в окремих видах спорту.
11. Пошкодження шкірних покривів у спортсменів.
12. Пошкодження суглобово-зв'язкового апарату і суглобів у спортсменів.
13. Загальна характеристика структури захворюваності у спортсменів.
14. Причини, механізми і профілактика спортивних травм у спортсменів.
15. Принципи надання першої допомоги при спортивних травмах.

Контроль самостійної роботи здобувачів вищої освіти здійснюється під час практичних занять у вигляді тестових завдань.

11.Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Поточний контроль включає перевірку теоретичних знань, виконання ситуаційних завдань та тести успішності навчання.

Модуль 1			
№ Практичного заняття	Оцінка	Кількість балів	Критерії оцінювання
Змістовий модуль 1			
Практичне заняття № 1-3	відмінно	9-10	Тести – 6 балів Інші види робіт - 4 бали (ситуаційні завдання; усне опитування).
	добре/дуже добре	7,5-8,5	
	задовільно	6-7	
	незадовільно	0-5,5	
Контроль ЗМ 1	відмінно	18-20	Тести – 10 балів Теоретичні питання - 10 балів
	добре/дуже добре	15-17,5	
	задовільно	12-14,5	
	незадовільно	0-11,5	
Всього за ЗМ 1		30-50	Поточні бали + контроль ЗМ 1
Змістовий модуль 2			
Практичне заняття № 4-6	відмінно	9-10	Тести – 6 балів Інші види робіт - 4 бали (ситуаційні завдання; усне опитування).
	добре/дуже добре	7,5-8,5	
	задовільно	6-7	
	незадовільно	0-5,5	
Контроль ЗМ 2	відмінно	18-20	Тести – 10 балів Теоретичні питання - 10 балів
	добре/дуже добре	15-17,5	
	задовільно	12-14,5	
	незадовільно	0-11,5	
Всього за ЗМ 2		30-50	Поточні бали + контроль ЗМ 1
Всього за Модуль 1		60-100	Бали за ЗМ 1+ЗМ 2

* ЗМ – змістовий модуль

ОЦІНКА ЗА МОДУЛЬ

Рейтинг з дисципліни	Відсоток успішності	Рівень шкали ECTS	Оцінка за національною шкалою	
90-100	90-100%	A	Відмінно	Зараховано
82-89	82-89%	B	Добре	
74-81	74-81%	C		
64-73	64-73%	D	Задовільно	
60-63	60-63%	E		
35-59	35-59%	FX	Незадовільно	Незараховано
1-34	0-34%	F		

Оцінка «відмінно» за практичне заняття виставляється при умові свідомого, правильного і повного засвоєння матеріалу. Відповіді на теоретичні питання впевнені, аргументовані та логічні. Здобувач вищої освіти самостійно здатний застосувати знання і вміння при виконанні ситуаційних завдань та надав правильну відповідь на всі тести успішності навчання.

Оцінка «добре» виставляється за свідому і повну відповідь на теоретичні питання, але з

деякими неточностями, які здобувач вищої освіти сам виправляє. Відповідь достатньо обґрунтована, незначне порушення послідовності. Здобувач вищої освіти самостійно, але з певною допомогою викладача здатний застосувати свої знання і вміння при виконанні ситуаційних завдань та надав правильну відповідь не менш ніж на 75 % тестів успішності навчання.

Оцінка «задовільно» виставляється за свідому, з незначними помилками відповідь на питання, які здобувач вищої освіти виправляє за допомогою викладача. Мають місце деякі порушення логічності і послідовності. Здобувач вищої освіти здатний самостійно застосувати знання і виконувати ситуаційні завдання за вказівками викладача та надав правильну відповідь не менш ніж на 60 % тестів успішності навчання.

Оцінка «незадовільно» виставляється за відповідь з великими помилками і прогалинами, де мають місце лише фрагменти знань. Відсутність самостійності у використанні набутих знань і виконанні ситуаційних завдань та якщо надано правильну відповідь менше ніж на 60 % тестів успішності навчання.

Після вивчення освітньої компоненти «Спортивна медицина» здобувачі вищої освіти повинні *знати*: організацію системи лікарсько-педагогічних спостережень при заняттях фізичною культурою і спортом; вплив фізичних навантажень різного ступеня на органи та системи; морфофункціональні особливості організму спортсмена; методiku дослідження і оцінки фізичного розвитку; методи дослідження і оцінки функціонального стану систем організму; методiku дослідження і оцінки загальної і спеціальної фізичної працездатності; організацію медичного забезпечення спортивних заходів; причини і ознаки передпатологічних і патологічних станів, захворювань і травм, які виникають при заняттях спортом, засоби їх профілактики; правила надання невідкладної допомоги при спортивних травмах та гострих патологічних станах, які розвиваються при виконанні фізичних навантажень та при занятті спортом; *вміти*: визначати і оцінювати рівень фізичного розвитку осіб, що займаються фізичною культурою і спортом; провести прості дослідження функціонального стану і функціональні проби, оцінити їх результати; тестувати загальну і спеціальну фізичну працездатність; проводити аналіз результатів лікарсько-педагогічних спостережень; організувати систему заходів профілактики захворювань і травм при виконанні фізичних навантажень; надати першу долікарську допомогу при спортивних травмах та гострих патологічних станах, які розвиваються при виконанні фізичних навантажень та при занятті спортом.

12. Форми поточного та семестрового контролю успішності навчання

Поточний контроль здійснюється на підставі тестового контролю, усного опитування, виконання ситуаційних завдань за кожною темою та контролів змістових модулів з освітньої компоненти, до складу яких входять тестові та ситуаційні завдання, теоретичні питання за всіма темами змістового модуля. Семестровий контроль проводиться у формі семестрового заліку.

13. Методичне забезпечення

1. Навчальна програма дисципліни;
2. Робоча навчальна програма дисципліни;
3. Силабус з дисципліни;
4. Календарно-тематичні плани лекцій, практичних занять та самостійної роботи студентів;
5. Конспект та мультимедійні презентації лекцій з дисципліни;
6. Перелік теоретичних питань і завдань для поточного контролю;
7. Методичні вказівки з дисципліни для викладача;
8. Методичні рекомендації до практичних занять для студентів;
9. Методичні рекомендації до самостійної роботи здобувачів вищої освіти;
10. Збірник тестових завдань до практичних занять.
11. Пакет білетів до контролю змістових модулів з еталонами відповідей.
12. Пакет білетів до комплексної контрольної роботи з еталонами відповідей.

14. Рекомендована література

Основна

1. Спортивна медицина і фізична реабілітація [Текст] : навч. посіб. для мед. ВЗО IV рівня акредитації / В. А. Шаповалова [та ін.], 2008. - 248 с.

2. Спортивна медицина [Текст] : підручник для студ. ЗВО / Л. Я.-Г. Шахліна [та ін.] ; за ред. проф. Л. Я.-Г. Шахліної, 2019. - 424 с.

Допоміжна

1. Відновлювальні засоби працездатності у фізичній культурі і спорті: підручник / І.О.Ячнюк, О.О.Воробйов, Л.В.Романів, Ю.Б.Ячнюк та ін. – Чернівці: Книги – XXI, 2009. – 432 с.

2. Маліков М.В., Сватъев А.В., Богдановська Н.В. Функціональна діагностика у фізичному вихованні і спорті: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів – Запоріжжя: ЗДУ, 2006. – 227 с.

3. Осіпов В.М. Спортивна медицина: Навч. посібник / В.М.Осіпов. – Ужгород: ФОП Бреза А.Е., 2013. – 215 с.

4. Спортивна медицина: Підручник / За заг. ред. В.М.Сокрута. – Донецьк: «Каштан», 2013. – 472 с.

5. Григорова І.А., Соколова Л.І. та ін. Неврологія: підручник. — 3-є видання. – 2020. – 640 с.

6. Карпучіна, Юлія Вікторівна. Основи фізичної реабілітації [Текст] : навч. посіб. [для студ. ВНЗ] / Ю. В. Карпучіна, 2016. - 308 с.

7. Основи реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії [Текст] : [підруч. для студ. I рівня вищої освіти: галузь знань 22 "Охорона здоров'я", спец. 227 "Фізична терапія, ерготерапія"] / Л. О. Вакуленко [та ін.] ; за заг. ред.: Л. О. Вакуленко, В. В. Клапчука, 2019. - 372 с.

15. Інформаційні ресурси, у т.ч. в мережі Інтернет

1. НФаУ. Дистанційне навчання [Електронний ресурс] / Національний Фармацевтичний Університет. – Режим доступу : <https://pharmel.kharkiv.edu/moodle/>

2. Сайт кафедри фармакології та фармакотерапії <https://pharmacolpharmacother.nuph.edu.ua/>

3. Бібліотека НФаУ: <http://lib.nuph.edu.ua/>